

хисту та соціальних гарантій, тому їх фінансування не може бути перекладено видатковим навантаженням на рівень місцевих бюджетів).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, незважаючи на та здійснення фінансової децентралізації та реформування міжбюджетних відносин, все ще існують проблеми стосовно забезпечення збалансованості місцевих бюджетів. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати і сформулювати низку пропозицій щодо збільшення доходної частини місцевих бюджетів та оптимізації їх видатків. Зокрема, особливу увагу приділено необхідності закріплення податку на доходи фізичних осіб, як основного та стабільного бюджетоутворюючого джерела, на рівні місцевих бюджетів з відповідними критеріями розмежування; застосування компенсатора частки податку на прибуток підприємств, що мобілізується до обласних бюджетів, у вигляді міжбюджетного трансферту; внесення змін до законодавства стосовно справляння акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизними товарами; здійснювати за рахунок коштів державного бюджету видатки на підготовку робітничих кадрів у професійно-технічних закладах та інших навчальних закладах, розташованих в містах обласного значення; впорядкування механізму відшкодування пільгового проїзду окремих категорій громадян. Разом з тим, залишається немало питань функціонування місцевих бюджетів, які потребують подальшого дослідження.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” від 28 грудня 2014 р. № 79-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 3. – Ст. 54.
3. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” від 24.12.2015 р. № 911-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/911-19>.
4. Закон України “Про Державний бюджет України на 2016 рік” від 25 грудня 2015 р. № 928-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Надійшла до редколегії 20.03.2016 р.

УДК 35:332.122:304.42

СПЕЦИФІКА МОДЕРНІЗАЦІЇ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ: БАЗОВІ ПЕРЕДУМОВИ І ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Дунаєв І. В.,

*к.держ.упр., доц., докторант кафедри економічної політики та менеджменту,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків*

У статті крізь ретроспективу економічних реформ подано авторську рефлексію на особливості зміни публічно-управлінських відносин під впливом просторової динаміки. Здійснено пошук й обґрунтування особливостей прояву об'єктивних передумов і факторів впливу на зміну концептуальної моделі формування регіональної економічної політики в сучасній Україні.

Ключові слова: модернізація, регіональна економічна політика, перетворення, передумови, фактори впливу, регіональна модернізація, інтеграція.

© Дунаєв І. В., 2016

Dunaiev I. V.,

PhD in Public Administration, Associate Professor,

Doctoral student of Economic Policy and Management Department, KRI NAPA, Kharkiv

THE SPECIFICITY OF MODERNIZATION IN REGIONAL ECONOMIC POLICY: BASIC PRECONDITIONS AND IMPACT FACTORS

The paper proposes the author's reflections as to the changing features of public-management relations under the influence of spatial dynamics through economic reform retrospective. The paper also presents the findings and justification of the specificity of objective preconditions and factors influencing changes in the conceptual model of regional economic policy in the present-day Ukraine.

Key words: modernization, regional economic policy, transformations, preconditions, impact factors, regional modernization, integration.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Оновлення принципів і підходів у концептуальному погляді на модернізацію регіональної економічної політики (далі – РЕП) сучасної України виходить з наступних потреб: необхідність подолання грандіозної інерції в механізмах суспільних перетворень; ефективна організація територіального управління в мінливих умовах політичної та економічної інтеграції України в європейський і світовий простір на якісно нових, сучасних засадах; підвищення інституційної і ресурсної спроможності регіональної ланки управління; зниження соціально-економічних диспропорцій між громадами і районами.

Для задоволення цих потреб необхідні дієві механізми регіонального розвитку та більш ефективна організація територіального управління. Базовими передумовами для цього є об'єктивні політико-управлінські, економічні та соціально-демографічні явища і процеси з глобального, макро- і мезопростору, що у сукупності формують основу для системного розуміння процесів регіональної модернізації в Україні.

Ступінь розробленості проблеми і аналіз останніх досліджень. Специфіка перетворень в регіональному управлінні тісно пов'язана з проявом економічних закономірностей, які зазвичай відбуваються раніше за управлінські зміни на регіональному рівні. З розпочатку в Україні децентралізацією влади і загальним курсом на лібералізацію економіки з'являється чимало наукових праць щодо трансформації як публічно-управлінських і економічних відносин на всіх рівнях управління (колективи авторів аналітичних доповідей Національного інституту стратегічних досліджень, С. Вовканич, І. Дегтярьова, В. Мамонова, О. Молодцов та ін.), так і взагалі цілком відносин в українському суспільстві (Е. Афонін, Т. Бутирська, В. Горбулін, Г. Мерніков, С. Попов, О. Сушій, Ю. Шайгородський та ін.), однак наразі можна відчутти певний брак концентрованого ретроспективного бачення прояву базових передумов і об'єктивних чинників впливу на якісні оновлення управлінського “порядку денного” на місцевому рівні.

Метою статті є пошук і обґрунтування особливостей прояву об'єктивних передумов і факторів впливу на зміну концептуальної моделі формування регіональної економічної політики в сучасній Україні.

Виклад основного матеріалу. В даній статті ключові терміни подаються у такому розумінні: модернізація – це “зростання здібностей до суспільних перетворень” (Я. Роксборо [16]); модернізація регіональної економічної політики (РЕП) – це “якісні керовані соціальні перетворення складних управлінсько-господарських відносин на регіональному і міжрегіональному рівнях з різними проявами у відповідності до системи цінностей і пріоритетів в конкретно-історичних умовах” [2, с. 19].

Сучасні проблеми сутісної регіональної модернізації і у тому числі модернізації регіональної економічної політики мають сьогодні не тільки національну, але і глобальну компоненту. Головними причинами стали:

– співіснування різних економічних укладів на субнаціональному просторі (“третя хвиля модернізації” за Е. Тоффлером [12]) разом із поширенням форм прояву “напівпрямой демократії”. Успіх модернізаційних перетворень у постіндустріальну епоху визначається не стільки досягнутою стадією розвитку, скільки зв’язками і становищем в економічному просторі;

– асинхронний і нерівномірний характер світової та регіональної модернізації по країнах і їхніх регіонах [1; 13];

– посилення впливу просторової динаміки на результати традиційних макро-, мезо- і мікроекономічних рішень. З середини ХХ ст. економічні регіони світу перестали бути просто “географічною локацією” для економічної діяльності і перетворились, по-перше, на економічні системи зі складними внутрішніми і зовнішніми взаємодіями, і, по-друге, на “ринки з межами, обумовленими міжрегіональною конкуренцією” [6; 8, с. 150].

У таких регіонах виникли регулярні пропульсивні обміни між середовищами – ядрами і аутсайдерами (за Ф. Перру), що призводило, по-перше, до формування внутрішньо пов’язаних економічних цілісностей (або відтворювальних комплексів за Р. Шніпером), а, по-друге, на основі регулярних обмінів між самими “ядрами” – до формування стійких міжрегіональних взаємодій. Наслідком цього було посилення взаємозалежності між темпами і параметрами рівноважних станів у регіонах: ситуація у кожному регіоні залежить і від рішень та подій в інших регіонах.

Соціально-економічна поляризація регіональних просторів з “полюсами зростання” (теорія полюсів Ф. Перру або теорія територіально-промислових комплексів М. Колосовського) сьогодні все частіше заміщується “мережовим простором” (за М. Порте-ром), і, відповідно, “полюси зростання” поступаються “конкурентним кластерам”.

Сучасна економічна політика регіонального розвитку України досі базується на “радянській” концепції регіональної економіки і вірно практикує соціально-економічне планування розвитку регіонів. При цьому з 2013-2014 рр. робиться наголос на залучення регіонів до вирішення супутніх завдань загальнодержавного значення: перенести акцент в модернізації економіки з держави на регіони і прискорити зростання національної економіки за рахунок лібералізації умов господарювання і децентралізації влади. Природним наслідком є відновлення в Україні ідеології децентралізованого управління, першим важливим кроком якого є розпочата реформа місцевого самоврядування, а наступними кроками можуть стати відновлення нових національних і міжрегіональних “полюсів зростання” за ініціативою регіонів і т.п. Але за умов децентралізованої економіки і децентралізованого управління, коли відсутній централізований “арбітр”, досягнення макроекономічної рівноваги не буде автоматично відбиватися у регіональних системах, якщо такі системи не являють собою локальний простір мережевого типу. Оскільки і регіональних систем (підсистем) мережевого типу, і “полюсів зростання” в Україні зараз дуже мало – окрім тих, що розташовані у великих містах, то постає методологічне питання щодо формування “децентралізованого механізму” підтримки “подвійного балансу” із одночасним використанням державних програм і стратегій регіонального розвитку [9, с. 204]. Проте в українській практиці державні програми і регіональні стратегії являють собою документи, які перетинаються лише за спільними цілями і пріоритетами державних політик і за системою статистики, але зазвичай не перетинаються у частині взаємної ресурсної підтримки і доповнення, що суттєво зменшує ефективність РЕП.

У цілях забезпечення більшої узгодженості державної й регіональної політики та модернізації РЕП це означає, що регіональна економічна політика може реально існувати лише як система рішень, спрямованих на реалізацію пріоритетів з розподілу суспільних ресурсів, при чому державний пріоритет досягатиметься через декомпозицію його на просторові складові, а вже потім – через інтеграцію результатів і синтез на державному рівні. Але для практичного запровадження такої політики бракує фінансового ресурсу.

Оновлена РЕП покликана стати одним з інструментів вирішення головного протиріччя сучасного періоду територіального розвитку в Україні: в аномально гострій невідповідності сформованої в попередні десятиліття територіальної організації соціально-економічної життєдіяльності, сутнісним вираженням якої була планово-директивна схема розвитку і розміщення продуктивних сил, новим – ринковим і децентралізованим принципам просторової організації соціально-економічних відносин. Є очевидними риси перехідного періоду, необхідного для зняття аномальної гостроти зазначеного протиріччя, а саме – об'єктивна закономірність, велика тривалість та інституційна неефективність. Зовнішніми стимулами вирішення цієї проблеми стали:

а) економічна криза – через саморозв'язання ринковими суб'єктами проблем в економічній сфері, що на практиці переважно і відбувалося. Часто таке саморозв'язання було стихійним;

б) політичні реформи – через спробу регульованого подолання, що на практиці виражалось у дуже невисокій результативності дій.

Досить стихійний процес концентрації не тільки виробництва, а і взагалі економічної активності на найбільш життєздатних територіях прийшов на зміну централізовано-плановому розподілу господарського потенціалу на території. Наслідками некерованої пострадянської трансформації соціально-економічного простору в окремих територіальних частинах країни є різні економічні і політико-соціальні ситуації: активний розвиток у найбільших містах, хронічна депресія, запустіння, нестабільність, втрата державного контролю над окремими територіями України і т.п.

Задля подолання “радянських стереотипів” регулювання регіонального простору актуальним є зміщення акцентів з моделі регіонального розвитку переважно “за єдиним державним проектом” до “саморозвитку регіонів” (за П. Мінакіром [8] і О. Татаркіним), що пов'язаний з інтересами територіальних громад і місцевого бізнесу. Регіонам варто брати більше ініціативи і відповідальності за свій комплексний та інклюзивний розвиток, для якого “центр” мусить забезпечувати необхідні умови через створення загальних передумов у державній регіональній політиці.

Отже узагальнимо базові об'єктивні рушійні сили – фактори впливу на публічне управління, які вже сформовані і визначатимуть контури і зміст модернізації регіональної економічної політики:

1. Розпочата реформа місцевого самоврядування і децентралізація фінансів разом з повноваженнями. Саме децентралізація стимулює конкуренцію регіонів та міст за інвестиції і людський капітал. Ризиками децентралізації для РЕП є: а) втрата мотивацій до реформ у наслідок скорочення перерозподілу коштів з держбюджету, оскільки за децентралізації більше ресурсів буде залишатися у розвинених регіонах, і це ще більше відсуває питання введення єдиних соціальних стандартів; б) логічний супротив локальних адміністративно-політичних еліт в деяких регіонах, що висуває вже інше питання щодо способів його нейтралізації.

2. Перетворення у міжбюджетних відносинах. Універсального канону міжбюджетних відносин не існує, оскільки кожна країна розробляє свою модель, однак загальні правила податкової і бюджетної децентралізації існують [4, с. 348].

3. Подальша демократизація управління і посилення інститутів місцевого самоврядування. Це додатково актуалізується розпочатою децентралізацією влади в Україні, коли на додаток до контролю згори посилюється контроль знизу, з боку виборця і платника податків. Тільки в такому випадку можливий баланс інтересів, оскільки і ринкові пріоритети бізнесу, і фіскальні пріоритети держави обмежують права значних груп населення. Хоча децентралізація влади і відновлення нормальних конкурентних виборів не гарантують модернізацію інститутів, але вони сприяють цьому процесу.

4. Перспективне реформування адміністративно-територіального устрою (далі – АТУ) держави. Це прямо передбачено Державною стратегією регіонального розвитку до 2020 р. Передумовами для реформування АТУ і в Україні, і в інших “нових” країнах-членах ЄС були:

- по-перше, потужний суспільно-економічний запит на пошук більш ефективної системи управління і адміністрування в регіонах;
- по-друге, політичний мотив скорішої повної інтеграції у Євросоюз згідно встановленим у ньому критеріям організації простору, і за якими здійснюється розподіл коштів структурних фондів ЄС [5] (табл. 1.) для цілей розвитку і обліку.

Таблиця 1

Сучасні територіальні одиниці в Євросоюзі*

Номенклатура територіальних одиниць для статистики	Кількість одиниць	Мінімальна кількість населення	Максимальна кількість населення	Статус одиниці в соціально-економічному аналізі
NUTS-1	98	3 млн осіб	7 млн осіб	Головні соціально-економічні регіони
NUTS-2	276	0,8 млн осіб	3 млн осіб	Базові регіони для запровадження державних регіональних політик
NUTS-3	1 342	0,15 млн осіб	0,8 млн осіб	Малі регіони (субрегіони) для спеціального аналізу
LAU-1 (колишній рівень NUTS-4)	нема даних	нема даних	нема даних	Сумісний з NUTS-2013. Складається з муніципалітетів
LAU-2 (колишній рівень NUTS-5)	118 696	2,5 тис. осіб (середня чисельність)	2,8 млн осіб (у місті Рим)	Сумісний з NUTS-2013. Складається з муніципалітетів або еквівалентних утворень (громад).

* Складено за даними Евростат у 2016 році. Чинна класифікація NUTS-2013 є дійсною з 01.01.2015 р.

5. Неоднорідність та розбіжність регіональних кордонів за різними інтеграційним “лініями збірки” регіонального економічного простору є принциповою особливістю функціонування макроекономічного середовища господарювання в регіональному розрізі. Такими “лекалами” є: кордони одиниць АТУ, ресурсна лінія (природні, матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні ресурси), конкурентно-ринкова лінія (ринки товарів, послуг, землі, робочої сили, капіталу); галузева і бізнес-корпоративна лінія (діяльність вертикально-інтегрованих бізнес-структур і галузевих асоціацій); транскордонна лінія (уздовж державних кордонів країни), соціально-культурна лінія (соціалізація цінностей індивідів, очікувань, ідентичності).

6. Поступове зняття загальнодержавних “перепон” (правових, організаційних, адміністративних), що заважають залученню і ефективному використанню інвестицій в регіонах. За умови нібито розмежованих повноважень між центральною і регіональною владою, остання часто стикається з неспроможністю самостійно вирішувати важливі для них інвестиційні проблеми через те, що за багатьма питаннями вимушені як і раніше добиватися узгоджень і рекомендацій “з центру”. Окрім іншого, це вказує на тенденцію до набуття регіональним рівнем управління більшої самостійності в економічній сфері. З науково-теоретичної точки зору, досі комплексне бачення власної економічної політики з боку місцевої влади досі не набуло широкого поширення, і це підтверджує аналіз чинних регіональних стратегій розвитку до 2020 р.

7. Поступова концентрація фінансового і політичного ресурсів на локальному рівні, що надалі свідчитиме про можливості і доцільність регіоналізації та посилення економічної самостійності регіонів. Головними центрами концентрації такого ресурсу виступають міста, що призводитиме до “вогнищ” модернізації управління, економіки та людського капіталу. Діяльність органів місцевого самоврядування, що спрямована на розвиток, може мати дуже широкий спектр, і за умови посилення координуючої і мотивуючої функцій, як зауважують французи К. Курле і Б. Пекер, “ключ розвитку криється безпосередньо у локальній економічній інтеграції підприємств між собою та організації навколо них дієвих ресурсних систем” [14, с. 24], які постачають ресурси і дозволяють їм розвиватися. В межах нової концепції публічної політики з акцентом на “мережеву культуру”, а не на окремі підприємства, територія стає місцем управління, яке важливе з точки зору “супроводу” підприємств в рамках безперервного процесу змін.

8. Перетворення локальних ринків у загальнонаціональний з подальшою інтеграцією їх (або їхніх частин) у континентальні ринки чи світові. Зазвичай це виокремлюється серед загальних ознак процесу регіональної модернізації, хоча різні автори неоднозначно визначають відповідні моделі модернізації. Для цілей модернізації РЕП в Україні цей факт є важливим, оскільки об’єктивний процес перетворення ринків зменшує роль позаекономічних стимулів, “прилаштовує” один до одного відносно незалежних суб’єктів економічної діяльності і може або стимулювати конкуренцію між ними, або підсилювати внутрішню мотивацію громад і бізнесу до співробітництва між собою задля кращої конкуренції зі сторонніми суб’єктами.

9. Інтеграція регіонів і країни у світовий і європейський простір через перейняття окремих кращих управлінських практик. Окрім іншого, в цьому контексті може знову постати дуже чутливе питання щодо укрупнення регіонів зі зміною адміністративних меж регіонів і створенням більших територіальних одиниць. Однак, висновки О. Лібмана [7, с. 157] і П. Рауза [16], які містять аргументацію з точки зору економічних і політико-економічних ефектів, зовсім не переконують на користь укрупнення регіонів зі зміною їхніх кордонів. Зважаючи на це, у контексті розпочатої децентралізації влади можливе питання укрупнення регіонів в Україні можна розглядати крізь призму нової регіоналізації за основними напрямками:

а) “горизонтальна” міжрегіональна інтеграція. Новітня історія України дає зовсім небагато прикладів об’єднання регіонів з метою вирішення певних соціально-економічних проблем, у тому числі і з можливістю консолідації міжобласних ресурсів. Одним з таких наочних прикладів є кооперація при використанні Харківського офісу в м. Вашингтон (США) для просування продукції окремих українських регіонів в Америці з 2016 року [10];

б) централізована адаптація української класифікації територіальних утворень до європейської класифікації у частині NUTS-1 (наприклад, Харківська, Полтавська і Сумська області в межах умовної “Слобожанщини”) без зміни адміністративних меж областей. Передумовами цього можуть бути історико-культурна близькість регіональних ідентичностей, природне неспівпадіння адміністративних меж регіонів з межами інтегрованих ринкових просторів, а також спільність інфраструктури (напр., енергогенеруючої і енергорозподільчої, залізничної, переробної...).

10. Її цілями можуть стати: наближення до європейських стандартів територіального поділу і статистичного обліку територіального розвитку; підвищення якості міжрегіональної і міжнародної інтеграції; підвищення якості стратегічного управління інфраструктурою і окремими галузями; використання ефекту масштабу при просуванні регіональної продукції на нові цільові ринки.

11. Трансформації за змістом і формою відносин регіональних і місцевих властей з місцевими ринковими суб’єктами. Це містить приклади як ефективної, так і

неефективної, навіть суспільно шкідливої взаємодії. З одного боку, регіональна влада і місцеві впливові політики все ж таки залишають за собою деякі важелі впливу на потужні місцеві підприємства, хоча перевага все частіше вимушено віддається формальним інститутам утримання впливу; з іншого боку – під суттєвим впливом регіональних і національних бізнес-еліт у великій мірі формується і новий порядок денний місцевого розвитку, і політичне лобі у місцевих радах [3, с. 136]. Демократичний транзит аж ніяк не девальгував приватну “цінність” місць у місцевих радах, і особливо в умовах децентралізації влади.

Базові фактори мають різну природу походження і по-різному впливають на систему прийняття публічно-управлінських рішень: чим вищий рівень формування фактору впливу, тим більш розгалуженим є його вплив на відносини і суб'єкти, однак є і менш концентрованим у прояві (рис. 1-а). Сучасні процеси перетворень у регіональному управлінні переконують у тому, що зовнішні об'єктивні передумови модернізації і базові публічно-управлінські фактори прискорення модернізації врешті решт впорядковують і раціоналізують суб'єкт-об'єктні відносини, але зі значною інерцією змінам і “люфтом” на спотворення інформації та управлінських мотивів. З іншого боку, спираючись на визначення модернізації як підвищенні здатності до суспільних перетворень (Я. Роксборо), яке прийняте у даній роботі за базове, і власне авторське визначення модернізації РЕП [1], класифікація за іншим критерієм (рис. 1-б) свідчить про численні потужні фактори прямого впливу на здатності регіональної влади до перетворень.

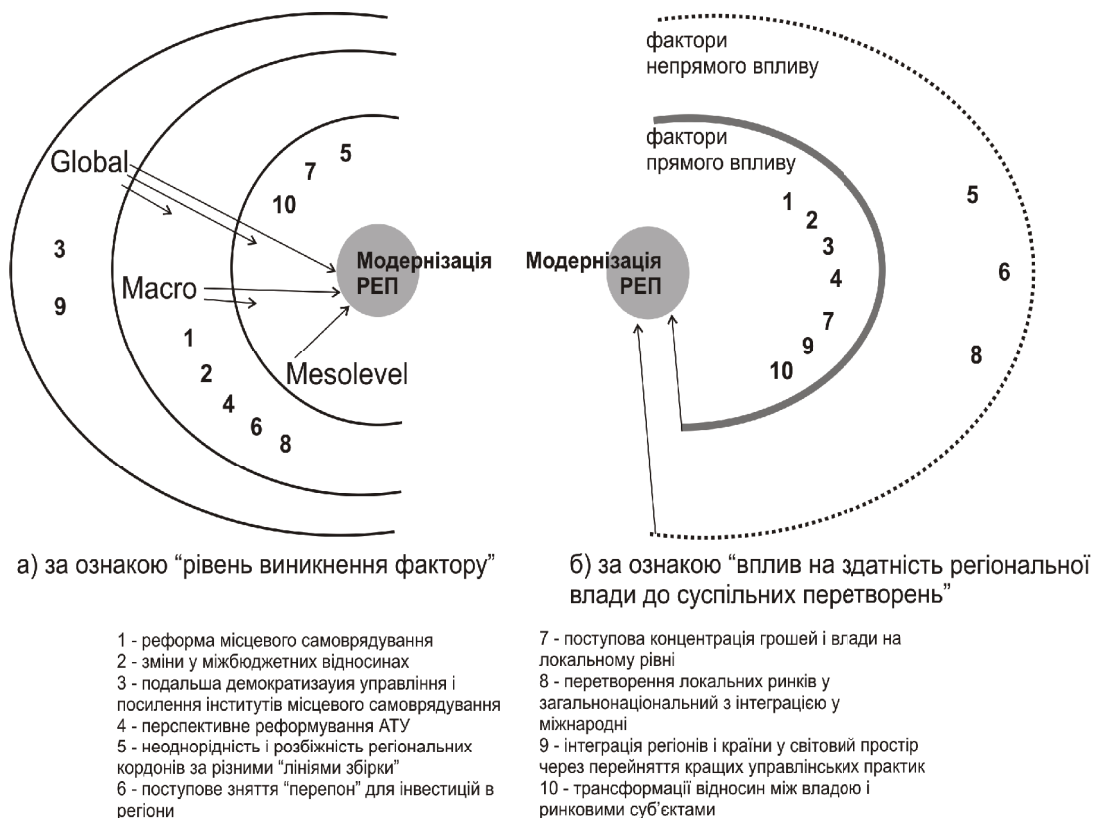

Рис. 1. Класифікація базових публічно-управлінських факторів впливу на модернізацію РЕП за різними ознаками (розробка автора)

Під впливом нових об'єктивних передумов, обмежень і факторів територіального розвитку зараз формуються принципові нові суспільні відносини на субнаціональному рівні. Стає все більш нагальною зміна цінностей і рушійних сил територіального зростання з перенесенням “центрів ваги” з національного рівня на територіальний і місцевий рівні у напрямі “координованого саморозвитку регіонів” (рис. 2). Хоча регіональна політика різних країн і політичних союзів постійно поповнюється і новими інструментами, і новими принципами застосування відомих методів бюджетної “підтримки” регіонів: зміна дохідної бази регіонам, нові субвенції та інші види трансфертів з центрального бюджету, спеціальні фонди регіонального розвитку, – однак різноманіття методів регулювання саме по собі не гарантує кращого системного ефекту.

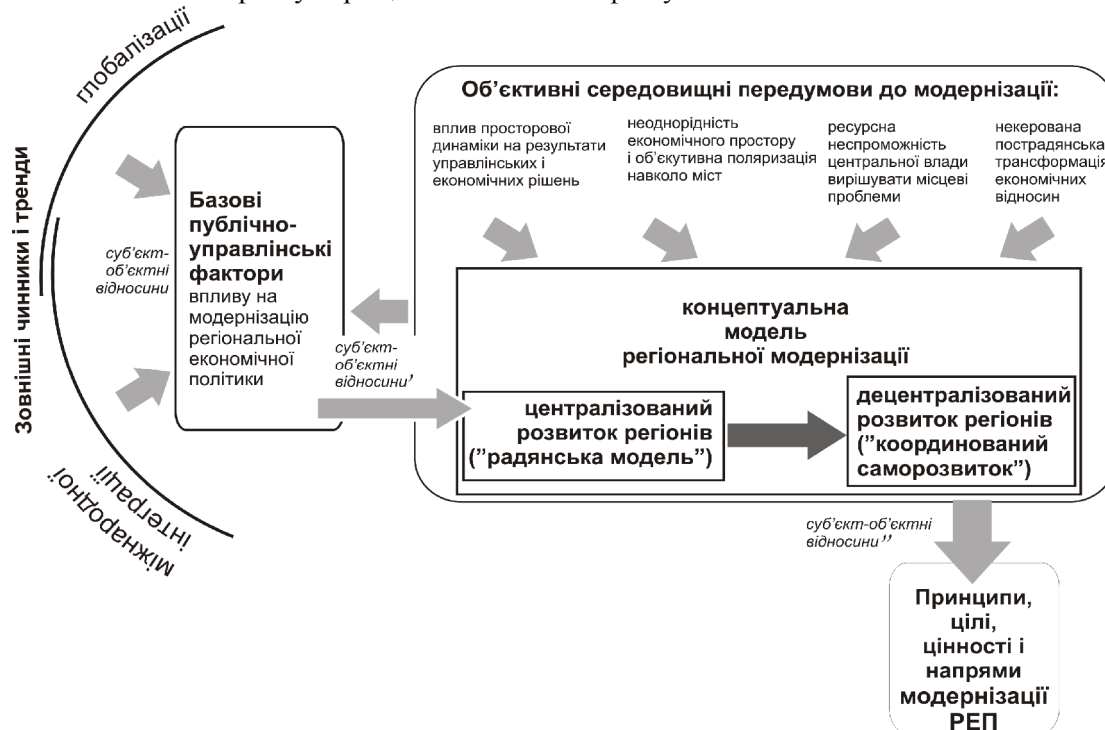

Рис. 2. Схематичне представлення впливу об'єктивних передумов і факторів на зміну концептуальної моделі формування РЕП (розробка автора)

Важливо, що процес розпочатої децентралізації у вигляді місцевого самоврядування в Україні не співпадає за термінами і охопленням з цим переходом – політично оголошена реформа місцевого самоврядування є коротшою, більш керованою і формально чіткішою за запропоновану “згори” логікою, хоча вона і підіймає інші, не менш фундаментальні проблеми нерівності областей і міст України за податковим потенціалом, соціального згуртування простору і т.п.

Висновки. Регіональна економічна політика сучасної України була і залишається сферою безперервних пошуків механізмів державного регулювання, здатних задіяти інструменти і стимули, що відповідають принципово новим умовам і завданням розвитку регіонів. Наслідком цих важких пошуків ставали численні зміни, що зачіпали не тільки сутнісні аспекти РЕП (принципи, цінності, цілі та об'єкти), а й похідні від них питання (форми, методи і ресурси). У цьому, звичайно ж, не можна не бачити цілком обгрунтованого прагнення місцевих органів державної влади якнайкраще пристосувати свої регулюючі дії до різноманітної і дуже рухомої ситуації на рівні регіонів, зробити

РЕП більш ефективною і такою, яка б повніше відповідала якісно новим завданням регулювання регіонального розвитку в умовах численних національних реформ.

Зараз важливі значні спрямовані зусилля на місцевому рівні в Україні – як місцевих органів влади, так і бізнесу і громадянського суспільства, щоб відійти від неефективної моделі централізованого розвитку регіонів (“т.з. “радянської моделі” просторової динаміки”) до моделі децентралізованого розвитку регіонів (до т.з. “координованого саморозвитку”). На загальнодержавному рівні заходи системної політики не повинні мати будь-якого селективного призначення (орієнтації на конкретний регіон), а повинні до-силь рівномірно впливати на усі регіони України, формуючи економічну та інституційну, організаційну та правову середу їх самостійної активності.

Напрямами подальших наукових пошуків стануть пошук проблем забезпечення стійкості та цілісності системи забезпечення процесу модернізації регіональної економічної політики, а також критична оцінка ролі місцевих органів влади у модернізації РЕП та просторового розвитку на рівні регіону.

Список використаних джерел

1. Дунаєв І. В. Методологічні засади теорій регіональної модернізації та подолання відсталості регіонів [Електронний ресурс] / І. В. Дунаєв // Державне будівництво. – 2015. – № 1. – Режим доступу : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/2/04.pdf>.
2. Дунаєв І. В. Модернізація регіональної економічної політики: ідентифікація і семантичний аналіз понятійного апарату / І. В. Дунаєв // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : Вид-во ОПІ НАДУ, 2015. – № 4 (64). – С. 16–20. – Також доступно : http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/003/Dunayev.pdf.
3. Дунаєв І. В. Системне бачення регіональної специфіки модернізації регіональної економічної політики / І. В. Дунаєв / Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку країни : зб. тез наук.-прак. конф. за міжнар. участю (в межах Другої щорічної наук.-осв. виставки “Публічне управління XXI”, 26 листоп. 2015. – Х. : “Магістр”, 2015. – 236 с. – С. 133–138. – Також доступно : http://kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2015-7/2015_07.pdf.
4. Зубаревич Н. В. Управление развитием пространства РФ: коридор возможностей / Н. В. Зубаревич // Государство. Общество. Управление : сб. статей. – М. : Альпина Паблишерз, 2013. – С. 339–357.
5. Крупіна Н. А. Зарубіжний досвід адміністративно-територіальної реформи як інструменту удосконалення формування фінансових ресурсів місцевих органів влади / Н. А. Крупіна // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. – Одеса : Одеський держ. екон. ун-т, 2010. – № 39. – С. 263–268.
6. Лёш А. Пространственная организация хозяйства / А. Лёш. – М. : Наука, 2007. – 664 с.
7. Либман А. М. Слияние регионов: экономические и экономико-политические эффекты / А. М. Либман // Журнал НЭА. – 2011. – № 4. – С. 155–158.
8. Минакир П. А. Пространственная неоднородность России и задачи региональной политики / П. А. Минакир // Журнал НЭА. – 2011. – № 10. – С. 150–153.
9. Минакир П. А. Экономика регионов. Дальний Восток / П. А. Минакир. – М. : Экономика. – 848 с.
10. Посольство України та Офіс Харківської області в США узгодили план спільних дій [Електронний ресурс] / Харківська облдержадміністрація. – Х. : ХОДА, 2016. – Режим доступу : <http://kharkivoda.gov.ua/36/79445>.
11. Регіональний розвиток та державна регіональна політика в Україні: стан і перспективи змін у контексті глобальних викликів та європейських стандартів політики (Аналітичний звіт) / Проєкт ЄС “Підтримка політики регіонального розвитку в Україні”. – К., 2013. – 331 с.
12. Тоффлер Э. Третья волна. / Э. Тоффлер ; науч. ред., авт. предисл. П. С. Гуревич. – М. : АСТ, 2010. – 784 с.
13. Chuanqi H. Civilization and Modernization / Chuanqi He, N. Lapin. – Singapore: World Scientific Publishing, 2015. – 180 с.
14. Courlet C. L'economie Territoriale / C. Courlet, B. Pecqueur. – Grenoble : PUG, 2013. – 135 с.
15. Rouse P. Local Government Amalgamation Policy: A Highway Maintenance Evaluation / P. Rouse, M. Putterill // Management Accounting Research. – 2005. – Vol. 16. – С. 438–463.
16. Roxborough I. Modernization Theory Revisited. A Review Article / I. Roxborough // Comparative Studies in Society and History. – 1988. – Vol. 30. – № 4. – С. 753–761.

Надійшла до редколегії 17.03.2016 р.